

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/30/2018
Identifikačné číslo spisu: 1109205292
Dátum vydania rozhodnutia: 13.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1109205292.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne E. Y. K., bytom V., L. XXXX/XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou Bobák, Bollová a spol., s.r.o., so sídlom v Bratislave, Dr. Vladimíra Clementisa 10, IČO: 35 855 673, v mene ktorej koná advokátka a konateľka Mgr. Zuzana Bollová, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25 C 50/2009, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 1. augusta 2017 sp. zn. 14 Co 147/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) medzitýmnym rozsudkom z 13. januára 2014 č. k. 25 C 50/2009-426 (ďalej len „medzitýmny rozsudok“), doplnujúcim rozsudkom z 9. júna 2016 č. k. 25 C 50/2009-536 (ďalej len „doplnujúci rozsudok“) a uznesením zo 14. marca 2017 č. k. 25 C 50/2009-583 (ďalej len „uznesenie“)

(i) vyslovil, že je daná zodpovednosť žalovanej v 1. rade za škodu spôsobenú žalobkyni nezákonnými rozhodnutiami orgánov štátu s tým, že o výške nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, o nároku žalobkyne voči žalovanému v 2. rade a o trovách konania súd rozhodne v konečnom rozsudku (medzitýmny rozsudok),

(ii) vyslovil, že je daná zodpovednosť žalovanej v 1. rade za nemajetkovú ujmu spôsobenú žalobkyni nezákonnými rozhodnutiami orgánov štátu, s tým, že o výške nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, a o trovách konania súd rozhodne v konečnom rozsudku. Voči žalovanému v 2. rade žalobu zamietol (doplnujúci rozsudok) a

(iii) návrh žalovanej na doplnenie doplnujúceho rozsudku zamietol (uznesenie). Predmetom žaloby bol nárok žalobkyne voči žalovanej o náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“),

ktorá jej bola spôsobená jednak v dôsledku pozastavenia výkonu jej notárskeho úradu ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“), ako aj trestného konania vedeného proti jej osobe, ktoré po vznesení obvinenia a obžaloby v ostatnom bolo právoplatne skončené jej oslobodením spod obžaloby z dôvodu, že nebolo jednoznačne a bez pochyb dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bola žalobkyňa stíhaná (§ 226 písm. a/ Trestného poriadku). Okresný súd svoje rozhodnutie (čo do právneho základu uplatneného nároku, pozn.) v podstatnom odôvodnil tak, že zodpovednosť žalovanej je daná v dôsledku jednak trestnoprávneho oslobodenia žalobkyne spod obžaloby, ako aj nedôvodným pozastavením výkonu jej notárskeho úradu, ktoré rozhodnutie bolo pre jeho nezákonnosť neskôr zrušené ministrom spravodlivosti.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 1. augusta 2017 napadnutý medzitýmny a doplňujúci rozsudok a uznesenie súdu prvej inštancie (bod 1) potvrdil podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Dôvodil, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vec správne rozhodol a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. Krajský súd ďalej k odvolacím námietkam žalovanej v podstatnom uviedol, že

2.1 v súvislosti s nárokmi žalobkyne za nezákonné rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní je pasívna legitímácia žalovanej daná tým, že žiadosť žalobkyne o predbežné prerokovanie nároku v tejto časti nepostúpila príslušnému orgánu (§ 15 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.).

2.2 v súvislosti s preukázaním príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a namietanými rozhodnutiami trestnoprávnymi orgánov a ministra spravodlivosti je odôvodnenie prvostupňového rozsudku skutkovo a právne dostatočné. Krajský súd v tomto ohľade podčiarkol nespornú skutočnosť, že žalobkyňa bola nedôvodne trestne stíhaná a že rozhodnutie ministra spravodlivosti o pozastavení výkonu jej notárskeho úradu, v dôsledku ktorého bola dočasne zbavená výkonu funkcie notárky, bolo neskôr zrušené.

2.3 aj keď rozhodnutie ministra spravodlivosti o pozastavení výkonu jej notárskeho úradu zo súčasného pohľadu formálne nenadobudlo právoplatnosť, v rozhodnom čase tak fakticky pôsobilo (obsahovalo poučenie, že nie je proti nemu prípustný rozklad) a reálne sa aj vykonalo - pozastavením výkonu notárskeho úradu žalobkyne. Až na základe žiadosti žalobkyne o opravu nesprávneho poučenia a podania opravného prostriedku bolo neskôr inkriminované rozhodnutie ministra spravodlivosti pre nezákonnosť zrušené.

2.4 pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia vyšetrovateľa PZ nie je podstatné, či sa tak stalo na základe prvostupňového alebo odvolacieho rozhodnutia, ale že výsledkom trestného konania bolo právoplatné oslobodenie žalobkyne spod obžaloby. Neobstojí ani námietka, že žalobkyňa v priebehu konania menila žalobný petit o náhradu majetkovej škody a finančnej náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z. (s výnimkou späťvzatia žaloby o uverejnenie ospravedlnenia, o čom bolo rozhodnuté).

2.5 nie je ani pravdivé tvrdenie žalovanej, že žalobkyňa nevyužila všetky dostupné právne prostriedky na ochranu jej práv.

3. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu v časti prvého a druhého výroku podala dovolanie žalovaná. Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila právne ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. Prípustnosť oboch dovolacích dôvodov dovolateľka vyvodila nie na základe jednej a tej istej právnej otázky, ale na základe dvoch vzájomne sa nevylučujúcich parciálnych právnych otázok, podľa jej názoru - rovnako významných pre prijatie napadnutého odvolacieho rozsudku. Podľa jej názoru v danom prípade nemožno hovoriť o horizontálnej kumulácii dovolacích dôvodov. V tejto súvislosti uviedla, že „riešenie každej z nastolených otázok by viedlo k odlišnému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Resp. pri opačnom vyriešení právnych otázok ... napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu neobstojí“. V neposlednom rade dovolateľka zdôraznila, „že každý uplatnený dovolací dôvod sa vzťahuje k odlišným parciálnym právnym otázkam, ktoré odvolací súd v napadnutom rozsudku vyriešil nesprávne“.

3.1 V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP konštatovala, že žalobkyňa si podanou žalobou uplatnila náhradu škody spočívajúcej v trovách právneho zastúpenia v trestnom konaní v sume 1.065,26 €, v ušlom zisku v sume 119.442,54 € a náhradu nemajetkovej ujmy v sume 99.581,- €, pričom prinajmenšom škoda spočívajúca v trovách právneho zastúpenia v trestnom konaní mohla vzniknúť len ako následok prípadných nezákonných rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní, resp. bola úplne nezávislá od rozhodnutia Ministerstva (resp. ministra) spravodlivosti

SR o pozastavení notárskeho úradu. Dovoláním napadnuté rozhodnutie krajského súdu, že základ (akéhokoľvek) nároku na náhradu škody voči žalovanej je daný, nemôže potom obstať. Inak povedané, túto časť nároku (náhradu majetkovej škody spočívajúcej v trovách obhajoby v trestnom konaní) je možné jednoznačne odčleniť a prinajmenšom za túto časť žalovaná nemôže zodpovedať. Pokiaľ potom nižšie súdy zodpovednosť žalovanej za škodu spočívajúcu v trovách právneho zastúpenia v trestnom konaní založili na základe toho, že žalovaná v zmysle § 15 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. nepostúpila žiadosť žalobkyne príslušnému orgánu (bod 2.1), žalovaná s tým názorom nesúhlasila tvrdiac, táto otázka je v rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu vyriešená, a to konkrétne v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 289/2014 zo dňa 14. októbra 2015, z ktorého v okolnostiach posudzovanej veci má podľa žalovanej vyplývať, že nižšie súdy v tejto časti nároku žalobkyne mali bez ďalšieho konať s pôvodným žalovaným 2/ (ministerstvom vnútra).

3.2 V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalovaná uviedla, že namietané rozhodnutie ministra spravodlivosti o pozastavení výkonu notárskeho úradu žalobkyne nenadobudlo právoplatnosť ani nebolo vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť a teda nebol naplnený zákonný predpoklad zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím (§ 6 ods. 1 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z.), ale prípadne mohlo ísť len o zodpovednosť za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Žalovaná tvrdila, že samotná skutočnosť, že rozhodnutie, ktoré nebolo právoplatné a vykonateľné, bolo vykonané, nemôže zakladať nezákonnosť samotného rozhodnutia na účely zodpovednosti štátu za škodu v zmysle § 6 zákona č. 514/2003 Z. z. Opačný názor je podľa jej názoru bezprecedentný, a to aj v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu. Podľa názoru žalovanej je pre tento prípad relevantnou otázkou, či štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ak toto nebolo zrušené alebo zmenené ako právoplatné pre nezákonnosť (bolo zrušené ako neprávoplatné), ani nebolo vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť, ale orgán verejnej moci toto rozhodnutie de facto vykonal. Aj keď sa najvyšší súd výkladom ustanovenia § 6 zákona č. 514/2003 Z. z. (predtým § 4 zákona č. 58/1969 Zb.) opakovane zaoberal (napr. 7 Cdo 27/2011, 4 MCdo 20/2009, 4 MCdo 15/2009, 5 Cdo 171/2009, 2 MCdo 17/2011, 6 Cdo 115/2010, 6 Cdo 250/2010, 4 Cdo 24/2004, 2 Cdo 205/2009), na túto otázku doteraz nedal relevantnú odpoveď.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že zo strany krajského súdu nedošlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, ktoré by zakladalo prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, a preto navrhla, aby najvyšší súd dovolanie odmietol. V prípade, že by najvyšší súd neodmietol dovolanie ako neprípustné, navrhla, aby ho ako nedôvodné zamietol. V konkrétnostiach poukázala na to, že v rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 289/2014 najvyšší súd prejednával a rozhodoval spor, v rámci ktorého posudzoval právnu otázku, ktorá bola jednoznačne odlišná od otázky, ktorá bola posudzovaná krajským súdom v rámci odvolacej námietky žalovanej k nedostatku jeho pasívnej legitímácie vo vzťahu k zastupovaniu štátu pri nárokoch za nezákonné rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní. V žiadnom prípade preto nemohlo dôjsť k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri riešení právnej otázky príslušnosti orgánu na konanie v mene štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. V súvislosti s posúdením otázky existencie nezákonného rozhodnutia podľa § 6 zákona č. 514/2003 Z. z. žalobkyňa poukázala na nižšími súdmi zistený skutkový a právny stav (bod 19 odôvodnenia rozsudku krajského súdu), podľa ktorého „[s]amotný minister spravodlivosti nesprávnym poučením spôsobil, že jeho rozhodnutie sa vykonalo hneď po doručení žalobkyne a až na základe opravných prostriedkov, ktoré žalobkyňa napriek tomu podala (vrátane správnej žaloby) sa domohla jednak opravy nesprávneho poučenia a neskôr zrušenia rozhodnutia zo strany ministra spravodlivosti“. Za podstatné pritom považovala to, že bolo reálne konané napriek tomu, že čisto formálne nebolo právoplatné. Z hľadiska súdnej ochrany osoby dotknutej nezákonným rozhodnutím je neprípustné, aby čisto z formálnych dôvodov bol v jej neprospech využitý takýto nezákonný postup štátu. Ďalej uviedla, že samotné ministerstvo spravodlivosti „prezumovalo“ právoplatnosť rozhodnutia o dočasnom pozastavení výkonu notárskeho úradu zo dňa 21. júla 2005. Stalo sa tak v liste zo dňa 08. septembra 2005, ktorý adresovalo žalobkyne ako reakciu na ňou podaný rozklad. V uvedenom liste ministerstvo spravodlivosti uvádza, že: „Osobitná rozkladová komisia na svojom rokovaní dňa 30.08.2005 dospela k názoru, že nie je príslušná rokovať o Vami podanom rozklade, pretože považuje napadnuté rozhodnutie ministra spravodlivosti za individuálny správny akt, v ktorom minister koná v mene ústredného orgánu štátnej správy, ktorého preskúmanie podlieha súdu v správnom súdnictve.“ Pokiaľ teda ministerstvo spravodlivosti odkazovalo

žalobkyňu na konanie v rámci správneho súdnictva, v rámci ktorého dochádzalo k preskúmaniu zákonnosti právoplatných rozhodnutí správnych orgánov, je nepochybné, že aj ono samotné malo za to, že sa jedná o právoplatné rozhodnutie. Napadnuté rozhodnutie ministra spravodlivosti pritom bolo aj reálne vykonané, čo uvádza aj samotná žalovaná vo svojom dovolaní, a to tým, že došlo k nútenému pozastaveniu výkonu notárskeho úradu, t. j. nezákonné rozhodnutie tvorilo právnu prekážku skutočného výkonu notárskej činnosti žalobkyne a nesplnenie v ňom uvedenej povinnosti by bolo protiprávnym konaním, čiže jeho účinky nastali v plnej miere. Je preto absolútne neprijateľné, aby sa žalovaná domáhala ochrany svojich práv na základe umelo vytvorenej právnej konštrukcie, keďže takýmto postupom by došlo k narušeniu základných princípov právneho štátu, ako aj samotných práv žalobkyne zaručených článkom 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. V neposlednom rade poukázala na obsah dôvodovej správy k zákonu č. 514/2003 Z. z., z ktorého medzi iným vyplýva, že „[n]ezákonnosť rozhodnutia môže byť tak rozmanitá, že jeho zovšeobecnené vyjadrenie v definícii ako i zovšeobecňujúci popis naráža na neprekonateľné prekážky. Otázka, či bolo vydané nezákonné rozhodnutie, sa bude vždy posudzovať so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu“.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej treba odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprisnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho

súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

11. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016 a 6 Cdo 113/2017).

12. Ak nemá dovolanie, prípustnosť ktorého strana sporu vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k znemožneniu meritórnemu dovolaciemu prieskumu a odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 206/2017, 1 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 89/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016).

13. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Žalovaná prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá dovolacím súdom dosiaľ nebola riešená.

15. Pre obidve procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

16. Právnou úpravou dovolania v CSP sa sleduje náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa takto sleduje zámer minimalizovať nežiaduce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu. Účelom § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky a prispieť k vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe.

17. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP žalovaná uviedla (bod 3.1), že žalobkyňou uplatnená škoda spočívajúca v trovách právneho zastúpenia v trestnom konaní (jeden z troch nárokov žalobkyne, pozn.) mohla vzniknúť len ako následok prípadných nezákonných rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní, resp. bola úplne nezávislá od rozhodnutia ministra spravodlivosti o pozastavení notárskeho úradu. Z uvedených dôvodov dovolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu, že základ (akéhokoľvek) nároku na náhradu škody voči žalovanej je daný, nemôže v uvedenej časti nároku žalobkyne obstať a za túto časť žalovaná nemôže zodpovedať (nedostatok jej pasívnej legitímácie). Pokiaľ krajský súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že základ nároku žalobkyne v tejto časti svedčí žalovanej na základe toho, že pri predbežnom prerokovaní nároku nepostúpila žiadosť

žalobkyne príslušnému orgánu (bod 2.1) v zmysle § 15 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., dovolateľka poukazuje na odklon krajského súdu pri riešení tejto právnej otázky s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Konkrétne poukázala (iba) na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 289/2014 zo dňa 14. októbra 2015, z ktorého v okolnostiach posudzovanej veci má podľa dovolateľky vyplývať, že nižšie súdy v tejto časti nároku žalobkyne mali bez ďalšieho konať s pôvodným žalovaným 2/ (ministerstvom vnútra).

18. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

19. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa dovolací súd zameril na zistenie a posúdenie vzťahu medzi žalovanou označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu (judikátom), ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pri tom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu (3 Cdo 163/2018).

20. Odklon právnych záverov odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu odôvodňuje žalovaná poukázaním na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 289/2014. Toto rozhodnutie bolo vydané v dovolacom konaní vo veci týkajúcej sa náhrady škody, ktorá vznikla žalobcovi zaplatením odmeny a náhrady hotových výdavkov advokátovi, ktorý ho zastupoval v trestnom konaní, ktoré sa neskončilo jeho právoplatným odsúdením; ťažiskovou tu bola - v súvislosti s prijatím zákona č. 412/2012 Z. z. (účinného od 1. januára 2013) v priebehu prebiehajúceho súdneho konania - otázka zmeny orgánu konajúceho v mene štátu v tomto konaní z úradnej povinnosti (Generálna prokuratúra Slovenskej republiky nahradila Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky). Z uvedeného je zrejmé, že predmetný odkaz dovolateľky sa týkal sporu skutkovo a právne zreteľne odlišného. Jej dovolacia argumentácia, že odvolací súd sa v danom prípade odklonil od záverov vyjadrených v tomto rozhodnutí najvyššieho súdu, je preto neopodstatnená a nespôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

21. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla vytvoriť a ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí predovšetkým : a/ preukázať, že rozhodnutie odvolacieho súdu závisí od vyriešenia tejto právnej otázky, b/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, c/ podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená.

22. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalovaná v podstatnom uviedla (bod 3.2), že sporné rozhodnutie ministra spravodlivosti o pozastavení výkonu notárskeho úradu žalobkyne nenadobudlo právoplatnosť ani nebolo vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť a teda nebol naplnený zákonný predpoklad zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím (§ 6 ods. 1 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z.), ale prípadne mohlo ísť len o zodpovednosť za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Žalovaná tvrdila, že samotná skutočnosť, že rozhodnutie bolo vykonané, nemôže zakladať nezákonnosť samotného rozhodnutia na účely zodpovednosti štátu za škodu v zmysle § 6

zákona č. 514/2003 Z. z. Podľa názoru žalovanej je pre tento prípad relevantnou otázkou, či štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ak toto nebolo zrušené alebo zmenené ako právoplatné pre nezákonnosť (bolo zrušené ako neprávoplatné), ani nebolo vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť, ale orgán verejnej moci toto rozhodnutie de facto vykonal. Táto otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená a odvolací súd ju vyriešil tak, že prijal záver o existencii nezákonného rozhodnutia.

23. Podľa názoru dovolacieho súdu v okolnostiach posudzovanej veci nebol splnený zákonný predpoklad preukazne zaťažujúci žalovanú, že rozhodnutie odvolacieho súdu v danom prípade záviselo od vyriešenia tejto právnej otázky, ak - ako je nižšie uvedené - sporné rozhodnutie ministra spravodlivosti právoplatnosťou naopak disponovalo. Žalovanou formulovaný názor, tvoriaci jadro nastolenej právnej otázky, že namietané rozhodnutie ministra spravodlivosti o pozastavení výkonu notárskeho úradu žalobkyne nenadobudlo právoplatnosť a z toho dôvodu nebol splnený zákonný predpoklad stanovený v § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. („... právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom...“) celkom zrejme nezodpovedá skutkovej ani právnej stránke danej veci.

24. Z obsahu súdneho spisu a odôvodnení rozhodnutí nižších súdov (teda aj napadnutého odvolacieho rozhodnutia) ako nepochybné vyplýva, že minister spravodlivosti svojím rozhodnutím z 21. júla 2005 dočasne pozastavil výkon notárskeho úradu žalobkyne a v rámci poučenia v rozhodnutí uviedol, že toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom. Po jeho doručení žalobkyne (12. augusta 2005) táto ešte toho istého dňa podala proti nemu rozklad. Podaním z 8. septembra 2005 bolo ministerstvom spravodlivosti žalobkyne oznámené, že podľa názoru rozkladovej komisie táto nie je príslušná rokovať o podanom rozklade, nakoľko ide o individuálny správny akt, ktorého prieskum podlieha (iba) súdu v správnom súdnictve. Rozhodnutím z 3. novembra 2006 minister spravodlivosti zrušil predchádzajúce rozhodnutie z 21. júla 2005 a vrátil mu ho na nové prejednanie a rozhodnutie (k čomu už neskôr nedošlo, pozn.) z dôvodu, že žalobkyne nebolo umožnené účinne obhajovať jej práva a záujmy, najmä vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia a uplatniť svoje návrhy. Tomuto rozhodnutiu predchádzalo rozhodnutie z 18. októbra 2006, ktorým na žiadosť žalobkyne - v rámci prieskumu mimo odvolacieho konania - bolo pôvodné rozhodnutie z 21. júla 2005 zmenené tak, že proti nemu rozklad je prípustný.

25. Vzhľadom na to, že namietaná nezákonnosť rozhodnutia ministra spravodlivosti o pozastavení výkonu notárskeho úradu je nerozlučne spätá práve s ďalšími rozhodnutiami ministra spravodlivosti (z 18. októbra 2006 - pripustenie rozkladu a z 3. novembra 2006 - zrušenie rozhodnutia pre nezákonnosť) nie je právne významné sledovať líniu „preskúmateľnosti“ rozhodnutia ministra spravodlivosti z 21. júla 2005 súdmi v rámci správneho súdnictva, práve ktorá línia zrejme „zmiatla“ nižšie súdy, keď inter alia konštatovali, že posudzované rozhodnutie ministra spravodlivosti formálnoprávne nenadobudlo právoplatnosť. Toto nakoniec tvrdila tiež žalovaná, či už pred nižšími súdmi, ako aj v podanom dovolaní. Nie bez významu pre uvedený záver o nedôležitosti línie prieskumu správnymi súdmi je tiež skutočnosť, že správne súdy, na ktoré sa žalobkyňa tak isto obrátila jej nielenže neposkytli žiadnu ochranu, ale rôznymi procesnými manévrami dospeli nakoniec k zastaveniu konania práve pre zrušenie namietaného rozhodnutia ministra spravodlivosti.

26. Vychádzajúc z vyššie uvedeného (body 24, 25) mal odvolací súd za preukázané, že namietané rozhodnutie ministra spravodlivosti z 21. júla 2005, neskôr zrušené pre jeho nezákonnosť, disponovalo právoplatnosťou prinajmenšom do času druhého rozhodnutia z 18. októbra 2006, ktorým bolo žalobkyne umožnené podať rozklad. Uvedené vyplýva z toho, že rozhodnutie z 18. októbra 2006, umožňujúce žalobkyne podať rozklad, resp. jej pôvodným rozkladom sa vecne zaoberať, bolo vydané v rámci preskúmania rozhodnutí mimo odvolacieho konania [§ 65 a nasl. zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok)], ktoré konanie výslovne smeruje (iba) proti právoplatným rozhodnutiam (§ 65 ods. 1 citovaného zákona).

27. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu

škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

28. Na základe uvedených skutočností (23, 24, 25 a 26) a citovaného zákonného ustanovenia (bod 27) je zrejmé, že napadnuté rozhodnutie ministra spravodlivosti z 21. júla 2005 bolo pred jeho zrušením (aj) právoplatné a bolo zrušené pre nezákonnosť. Teda boli splnené základné zákonné náležitosti uvedené v § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., a to aj napriek tomu, že odvolací (i prvostupňový) súd v rámci širšej právnej argumentácie pripúšťal, že sporné rozhodnutie ministra spravodlivosti nebolo formálnoprávne právoplatné (pozri aj bod 25).

29. Dovolateľkou nastolená právna otázka vychádzajúca zo situácie, že nezákonné rozhodnutie ministra spravodlivosti nenadobudlo právoplatnosť (bod 22) a jej prípadné zodpovedanie dovolacím súdom by bolo čisto akademické a bez významu k napadnutému odvolaciemu rozhodnutiu. Z rovnakých dôvodov sa dovolací súd nezaoberal ani ďalšími žalovanou nastolenými otázkami (vykonateľnosť rozhodnutia a jeho vykonanie).

30. Z vyššie uvedených dôvodov nemohol najvyšší súd na podklade nepreukázania, že rozhodnutie odvolacieho súdu závisí od vyriešenia tejto právnej otázky (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), uskutočniť meritórny dovolací prieskum a prijať závery k právnomu posúdeniu veci odvolacím súdom.

31. Na podklade vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ prípustné, preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

32. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.